

Annonce

TAK TIL VORES SPONSORER!

Annonce

Øgro - fra dansk landbrug til dansk landbrug

Øgro 10-3-1 Øgro 9-3-4+2s Øgro N14

Forsøg med tildeling af hvidløg- og æblepulver har vist en reduktion af diarré hos fravænningsgrise, foruden at de også havde en bedre tilvækst sammenlignet med et kontrolhold. Foto: Morten Telling

Hvidløg til grise kan måske erstatte zink

Medicinsk zink er netop blevet forbudt at bruge til forebyggelse af diarré hos fravænningsgrise. Center for Frilandsdyr har afsluttet et forsøg med

plantepulver hos en økologisk svineproducent, og resultaterne viser, at der er potentiale som alternativ til zink.

 Af [Malthe Karstensen](#)

 29. juni 2022, 09:15

 Læsetid: 6 minutter

 [Mark og stald](#)

 [Svin](#), [Dyrevelfærd](#)

Medicinsk zink har hidtil været brugt til forebyggelse af diarré hos fravænningsgrise, men brugen er netop blevet forbudt pr. 26. juni. Derfor leder branchen med lys og lygte efter alternativer, der kan reducere forekomsten af diarré – og dermed forsøge at undgå, at antibiotikaforbruget ved behandlinger stiger.

Af den grund har Center for Frilandsdyr for nyligt færdiggjort en afprøvning af et plantepulver hos svineproducent Nicolaj Pedersen, der driver Stenager Økogris i Hovborg i Sydjylland.

Pulveret er lavet af hvidløg og æble, og baggrunden er, at forsøg hos Aarhus Universitet i Foulum har vist, at hvidlødspulver, der indeholder aktivstoffet allicin, sammen med æblepulver, der sænker pH i mave og tarm, kan reducere forekomsten af bestemte typer E.coli-bakterier, som giver diarré hos grise.

”Zink har en unik virkning, men jeg tror bestemt, at det her plantepulver kan være en af mulighederne blandt forskellige tiltag til at erstatte zink,” siger Nicolaj Pedersen.

Bedre tilvækst

Den GUDP-støttede demonstration bestod af et forsøgshold og et kontrolhold, hver med 50 grise, der blev indsat på stald med adgang til udeareal efter fravænnning fra marken. Grisene var i gennemsnit otte uger gamle ved indsættelse, og der blev lavet fire gentagelser.

Forsøgsholdet blev efter fravænnning og 15 dage frem fodret med en tilpasset foderblanding iblandet tre pct. hvidlødspulver og tre pct. æblepulver. Derefter blev grisene tildelt foder uden hvidløg og æble i 15 dage. Kontrolholdet fik den samme foderblanding uden plantepulveret i hele perioden.

Forsøgsholdet viste gode takter og havde en højere daglig tilvækst, et lavere foderindtag pr. kg tilvækst, og grisene åd 2,08 FE pr. kg tilvækst mod 2,17 FE pr. kg

tilvækst i kontrolholdet. Der blev kun observeret to utrivelige grise, der begge var i kontrolholdet.

”Grisene i forsøgsholdet havde veludviklede tarme og kunne udnytte foderet bedre. Vi fik taget prøver af afføringen, og de viste helt klart lavere indhold af coli-bakterier. Det er jo en god start for grisen,” siger Nicolaj Pedersen.

	Diarré i udearealet, antal dage ud af 8	pct. grise med synligt tegn på diarré, uge 1*	pct. grise med synligt tegn på diarré, uge 2	pct. grise med synligt tegn på diarré, uge 4	pct. behandlede dyr (med diarré)	pct. døde og taget ud
Forsøgshold	4	1,0	3,3	4,1	4,08/(3,4)	2,04
Kontrolhold	7	6,0	7,3	7,6	5,6/(5,6)	4,17

*kun hold 1 og 3

Kilde: Center for Frilandsdyr

Stadig i opstartsfasen

Udover at prøverne viste færre coli-bakterier af typerne F4 og F18, så blev der også observeret mere diarré hos kontrolholdet baseret på direkte observationer. Både antallet af grise med synligt tegn på diarré, antal behandlede dyr og antal døde grise var lavere i forsøgsholdet.

Alligevel kan man ikke nødvendigvis konkludere, at plantepulveret som zinkerstatning er den rette løsning for alle svineproducenter.

”Man skal passe på med at generalisere, for det kan være meget individuelt fra besætning til besætning. Det var også en jævn gruppe af grise, der normalt klarer sig godt,” siger Nicolaj Pedersen.

Hos Center for Frilandsdyr ser man potentiale, men tager også forbehold for, at man kun er i opstartsfasen med at finde de rette alternativer til zink. Samtidig kan der være praktiske udfordringer med f.eks. tilgængeligheden af produktet.

”Vi er stadig i opstartsfasen med det her produkt. Vi skal se om det virker, og vi kan ikke lige rulle det ud i praksis fra i morgen. Der er helt sikkert potentiale, men vi skal også have den økonomiske del med,” siger projektleder Rikke Thomsen.

Læs også:

[Dødeligheden blandt økologiske søer er meget lavere end blandt de konventionelle](#)

Mindre diarré

I den første uge havde kun 1,0 pct. af grisene i forsøgsholdet tydeligt tegn på diarré mod 6,0 pct. af grisene i kontrolholdet. I fjerde og sidste uge var det hhv. 4,1 pct. og 7,6 pct. Stigningen i forekomst mod slutningen af perioden, selv for forsøgsholdende, kan eventuelt indikere, at pulveret skal gives i en længere periode eller i højere koncentration for at opnå endnu bedre virkning.

”Der opstår også diarré i forsøgsholdet, og hvis man skulle prøve det igen, så kunne man kigge på, om koncentrationen skulle være højere, eller om man skulle tildele planterpulveret i længere tid. Det er måske også for ambitiøst at tro, at diarré forsvinder helt, så det handler om at få det ned på et niveau, der ikke påvirker produktionen for meget, både økonomisk set og i forhold til dyrevelfærden,” siger Rikke Thomsen og tilføjer, at der også kan forekomme diarré ved tildeling af zink.

Demonstrationen gav også den erfaring, at iblanding af pulveret sammen med pelleteret foder ikke virker. Her kunne grisene sortere plantepulveret fra, og i stedet valgte man at blande det i formalet foder. Det kan endda ses i resultaterne, da niveauet af diarré var større i den første gentagelse med

forsøgsgrise end de efterfølgende gentagelser, hvor grisene havde et mere jævnt indtag af plantepulveret.

Håndværket tilbage

Nicolaj Pedersen har tidligere haft tre år, hvor han ikke gjorde brug af zink i sin svineproduktion med 640 søer og full-line produktion af 15-16.000 slagtesvin om året. En pludselig stigning i dødeligheden gjorde det dog nødvendigt at indføre zink igen.

De tre år, hvor det lykkedes uden zink, har gjort ham optimistisk på, at det godt kan lade sig gøre uden. Ifølge Nicolaj Pedersen giver udfasningen af zink mulighed for at dygtiggøre sig som grisepasser.

”Nu kommer håndværket tilbage til os landmænd. Nu skal vi passe grise, kigge på dem og tage en aktiv beslutning ud fra det, vi ser,” siger han og fortsætter:

”Det kan ikke løse det hele, men det er et stykke af vejen. Man kan også vaccinere og sikre sig imod andre faktorer såsom stress. Ellers kan man prøve at hæve fravænningsalderen – det kan koste på effektiviteten, men det kan være, at man når langt med det rent velfærdsmæssigt.”

Demonstrationen er gennemført i regi af MAFFRA II-projektet, der er en del af Organic RDD 4-programmet, som koordineres af ICROFS (Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer-systemer). Projektet har fået tilskud fra GUDP (Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram) under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.